

Kontakt dla mediów:
e-mail: media@parp.gov.pl

Informacja prasowa
Warszawa, 25 stycznia 2024 r.

Przyszłość Polski w rękach przedsiębiorców? Perspektywy rozwoju i wsparcia sektora B+R

W Polsce sektor prywatny dominuje w pracach badawczo-rozwojowych (B+R). W 2022 r. – według danych GUS – aż 65,9% nakładów brutto na tę działalność ponieśli właśnie przedsiębiorcy. Z raportu PARP „Monitoring innowacyjności polskich przedsiębiorstw. Wskaźnik dojrzałości innowacyjnej” wynika jednak, że udział firm deklarujących działania badawczo-rozwojowe to tylko 1,1% rynku. Inwestycje w sektor B+R gwarantują szereg korzyści m.in. wzrost konkurencyjności, wiedzy, rozwój produktów czy nawet korzyści podatkowe. Zalety coraz częściej są dostrzegane, jednak jak skutecznie przekonać przedsiębiorców do działania? Warto zapoznać się z historiami sukcesów innych firm oraz planowanym na 2024 r. wsparciem z programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 (FENG) w ramach „Ścieżki SMART” w Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP).

Perspektywy rozwoju dla innowacji

W Polsce sektor B+R nieustannie się rozwija. Z raportu GUS „Działalność badawcza i rozwojowa w Polsce w 2022 r.” wynika, że nakłady brutto na działalność B+R systematycznie rosną i w 2022 r. wyniosły 44,7 mld zł. Dla porównania, w 2018 r. było to „tylko” 25,6 mld zł.

Wskaźnik nakładów wewnętrznych na działalność B+R na jednego mieszkańca w złotych także uległ zmianie. W 2018 r. wynosił on 668 zł, a w 2022 r. już 1182 zł. Pozytywnym aspektem jest także wzrost liczby podmiotów, które inwestują w badania i rozwój – w 2018 r. było to 5579 jednostek, a w 2022 r. aż 7431 podmiotów.

Czym są prace badawczo-rozwojowe?

Aby dobrze zrozumieć, czym jest działalność badawczo-rozwojowa, warto zapoznać się z jej dokładną definicją. W praktyce przedsiębiorcy najczęściej powołują się na wyjaśnienia, które można znaleźć w ustawie podatkowej PIT i CIT oraz ustawie o szkolnictwie wyższym i nauce. Treść pierwszej z nich podkreśla, że działalność badawczo-rozwojowa to działalność twórcza obejmującą badania naukowe lub prace rozwojowe, podejmowane w sposób systematyczny w celu zwiększenia zasobów wiedzy oraz wykorzystania zasobów wiedzy do tworzenia nowych zastosowań.

Nieco bardziej rozbudowana definicja jest dostępna w ustawie o szkolnictwie wyższym i nauce. Badania naukowe są w niej podzielone na badania podstawowe oraz aplikacyjne (nazywane również badaniami przemysłowymi). Z kolei prace rozwojowe opisano jako działalność obejmującą: nabywanie, łączenie, kształtowanie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności do planowania produkcji oraz projektowania i tworzenia zmienionych, ulepszonych lub nowych produktów, procesów lub usług, z wyłączeniem działalności obejmującej rutynowe i okresowe zmiany wprowadzane do nich.

Co ważne, aby działalność mogła zostać uznana za działalność badawczą i rozwojową, musi spełniać pięć podstawowych kryteriów. Musi być: nowatorska, twórcza, nieprzewidywalna, metodyczna (systematyczna) oraz możliwa do przeniesienia lub odtworzenia. Bardzo często podejmując prace badawczo-rozwojowe nie ma pewności co do ostatecznego wyniku (lub przynajmniej co do ilości czasu i zasobów potrzebnych do jego osiągnięcia), działalność jest planowana i budżetowana, a ma na celu osiągnięcie wyników, które mogłyby być swobodnie przenoszone lub sprzedawane na rynku. Prace badawczo-rozwojowe mogą być prowadzone przez jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe (m.in. placówki PAN), jednostki obsługi nauki (np. stowarzyszenia naukowe), jednostki rozwojowe (podmioty gospodarcze posiadające odpowiednie zaplecze) oraz szkoły wyższe i inne jednostki, które realizują prace B+R obok swojej głównej działalności (np. szpitale). Jednak z danych GUS wynika, że w 2022 r. aż 65,9% nakładów brutto na działalność B+R ponieśli przedsiębiorcy.

Od pomysłu do gotowego produktu

Będąc przedsiębiorcą i decydując się na inwestycje w rozwój własnej komórki B+R, trzeba uzbroić się w cierpliwość. Projekt badawczy może trwać kilka miesięcy, a nawet kilka czy kilkanaście lat. Wszystko zależy od specyfiki branży, której dotyczy, ale również od poziomu zaawansowania pomysłu. Jednak jego pomyślna realizacja sprawia, że firma zyskuje realną przewagę konkurencyjną na rynku.

Proces badawczo-rozwojowy rozpoczyna się podstawowymi badaniami naukowymi, które skupiają się na pracach eksperymentalnych i teoretycznych, nie zwracając uwagi na możliwość praktycznego wykorzystania produktu. Kolejnym etapem są badania przemysłowe, mające na celu zdobywanie nowych informacji i umiejętności, niezbędnych do tworzenia innowacyjnych rozwiązań, metod czy usług, lub w celu udoskonalenia już istniejących. W tym zakresie uwzględnia się projektowanie zaawansowanych komponentów, włączając w to tworzenie prototypów w warunkach laboratoryjnych lub środowiskach symulacyjnych, a także linii pilotażowych.

Ostatni etap w tym procesie to tzw. prace rozwojowe o charakterze eksperymentalnym. Mogą one zawierać tworzenie prototypów, demonstracje, projektowanie doświadczalne, testowanie i weryfikację nowych lub ulepszonych produktów, metod lub usług w środowisku odzwierciedlającym realne warunki użytkowania. Głównym celem tych działań jest dalsze doskonalenie techniczne, choć ostateczny kształt produktu, procesu czy usługi może się jeszcze zmienić.

Te prace mogą również obejmować tworzenie prototypów, które znajdą zastosowanie komercyjne. Dzieje się tak w przypadku, gdy prototyp lub projekt jest końcowym produktem przeznaczonym do użytku komercyjnego, a jego produkcja jest zbyt kosztowna, by służyć wyłącznie celom demonstracyjnym i weryfikacyjnym.

Jeżeli produkt jest gotowy, ostatnim krokiem jest pozyskanie inwestora, uzyskania patentu i efektywne włączenie go do oferty firmy.

Historie sukcesu przedsiębiorców, którzy zdecydowali się zainwestować w sektor B+R, można przeczytać [na stronie PARP](#). Wśród tych znajdują się projekty realizowane w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój (POIR). Można wymienić wdrożenie takich projektów jak: opracowanie platformy teledetekcyjnej opartej na nowatorskiej metodzie inwentaryzacji roślinności, wprowadzenie na rynek pochłaniacze pary do pieców konwekcyjno-parowych, opracowanie modelu kompleksowego postępowania z osobami dotkniętymi Wielkimi Problemami Geriatrycznymi, opracowanie innowacyjnego leku stosowanego w terapii schorzeń bakteryjnych u psów i kotów czy wdrożenie nowej gamy produktów z nadrukowanymi strukturami elektroluminescencyjnymi.

Ścieżka SMART – wsparcie działalności B+R

W 2024 r. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) niezmiennie będzie wspierać przedsiębiorców z sektora MŚP w realizacji kompleksowych projektów B+R. W ramach [dwóch naborów do „Ścieżki SMART”](#) rozdysponowane zostanie ponad 2,3 mld zł. Będzie to możliwe dzięki Funduszom Europejskim dla Nowoczesnej Gospodarki.

Dofinansowanie zostanie przeznaczone na kompleksowe projekty odpowiadające potrzebom przedsiębiorców z zakresu: prac B+R+I, wdrożeń innowacji, rozwoju infrastruktury B+R, internacjonalizacji, rozwoju kompetencji pracowników i osób zarządzających przedsiębiorstwem, cyfryzacji i zazieleniania działalności przedsiębiorstw. O wsparcie w naborach prowadzonych przez PARP mogą ubiegać się wyłącznie mikro, mali i średni przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Celem Ścieżki SMART jest rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych przedsiębiorstw, ukierunkowane na wdrażanie innowacji produktowych lub procesowych oraz cyfryzację i transformację przedsiębiorstw w kierunku zrównoważonego rozwoju, jak również internacjonalizację przedsiębiorstw i wzrost kompetencji kadr.